

ส่วนที่ 2 ทฤษฎีบรรษัทข้ามชาติกับเหล่าปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดกิจกรรม
ของบรรษัทข้ามชาติ

บทที่ 4 กรอบทางทฤษฎีสำหรับการวิเคราะห์บรรษัทข้ามชาติ

[40]

เท่าที่ผ่านมามีความพยายามต่าง ๆ นานา ที่จะตั้งกรอบทางทฤษฎีสำหรับการวิเคราะห์บรรษัทข้ามชาติ อย่างเช่น Hood and Young (1979, Chapter 9) ได้แบ่งกรอบทางทฤษฎีของเหล่าผู้ศึกษาเรื่องบรรษัทข้ามชาติออกเป็น 3 ประเภทด้วยกันคือ

- (1) The global neo-classical model
- (2) The Radical models
- (3) The mercantilist model

ตามที่คณะของ Hood and Young พวกที่ใช้กรอบทางทฤษฎีแบบ The global neo-classical model คือพวกที่เห็นวาระรัฐชาติ (nation state) มีความไร้ประสิทธิภาพในการควบคุม (control) ทรัพยากร.... โลกนี้ที่เล็กเล็้งไม่ได้ที่จะต้องมีการประสานผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน และจะต้องยอมรับในข้อดี (benefits) ที่เกิดจากการบริหารทรัพยากรของบรรษัทข้ามชาติ เหล่ารัฐชาติจะต้องยอมรับว่าพวกบรรษัทข้ามชาติสามารถช่วยพวกเขาในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ได้ และตัวบรรษัทข้ามชาติเองก็จะแสดงบทบาทโดยทั่วไปที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐชาติและระบบโลกโดยไม่ขัดแย้งกัน (p.357) ส่วนพวกที่ใช้กรอบทางทฤษฎีแบบ The Radical models คือพวกที่เชื่อในลักษณะกำหนดนิยมทางประวัติศาสตร์ (historical determinism) ที่ว่าผลของความปั่นป่วนยุ่งเหยิงทางสังคมและวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจที่เป็นวัฏจักรถ้าไม่นำไปสู่การจัดตั้งการผลิตใหม่แบบสังคมนิยม ก็จะนำไปสู่ระบบโลกใหม่ที่ถูกรูปทรงและถูกครอบงำใหญ่ของพหุชาติโดยบรรษัทข้ามชาติ (p. 358) อย่างเช่น ที่คณะของ Hymer ในบทความเรื่อง "The Multinational Corporation and the Law of uneven development" (Hymer in Bhagwati (ed.), 1972)